

Håndtering af ES-information i SDS

FOCUS PÅ:

REACH overensstemmelsescheck

for håndtering af modtagne kemikalier og deres sikkerhedsdatablade med eksponeringsscenarier til virksomheden.

Anbefalinger til kommunikation

af sikkerhedsdatablade med eksponeringsscenarier ud i forsyningskæden.

Indledning

Kemi & Life Science har udviklet denne pjecer til sine medlemmer, andre kemikaliedistributører og industrielle anvendere af kemi. Denne pjecer henvender sig til virksomhedernes REACH-ansvarlige, som har den grundlæggende viden om REACH og det at håndtere sikkerhedsdatablade og eksponeringsscenarier.

Første del af pjecen giver anbefalinger til, Reach overensstemmelsescheck, herunder hvordan man som virksomhed håndterer de modtagne kemiske stoffer og deres sikkerhedsdatablade med eksponeringsscenarier for at checke, om man arbejder inden for de rammer, som scenarierne beskriver.

Anbefalingerne kan bruges til at kontrollere, om egne aktiviteter er dækket af modtagne eksponeringsscenarier (herunder lastning/løsning i bulk, ompakning, lagring m.m.) i sikkerhedsdatablade.

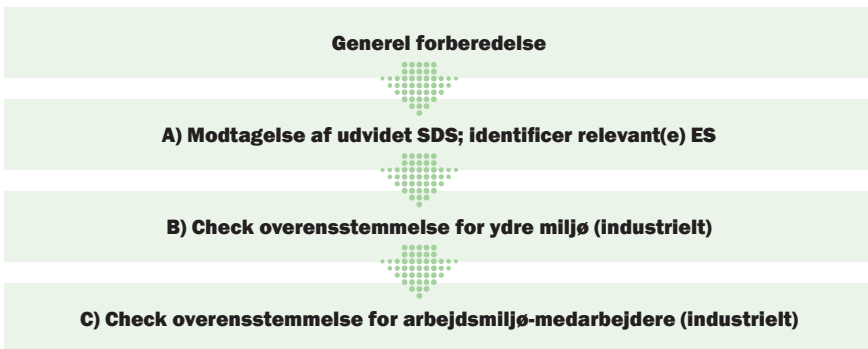
Fra side 5 finder du anbefalinger til, hvordan man som virksomhed kan håndtere kommunikation af sikkerhedsdatablade med eksponeringsscenarier fra virksomheden og ud i forsyningskæden. For eksempel når samme kemiske stof købes fra flere forskellige producenter. Dette kan have stor betydning for kundernes mulighed for at håndtere kemiske stoffer sikkert og efter gældende regler.

Pjecen er udviklet af Kemi & Life Science' tekniske eksperter og i foreningens "Kemiforum". Anbefalingerne er i overensstemmelse med ECHA-guidelines som anbefalet fremgangsmåde til at håndtere eksponeringsscenarier i sikkerhedsdatablade.



Reach overensstemmelsescheck

Sikkerhedsdatablade (SDS) med eksponeringsscenarier (ES) indeholder meget og ofte kompleks information. Det kan derfor være udfordrende at kontrollere, om egne anvendelser er dækket af de modtagne ES og dermed er i overensstemmelse med sikkerhedsforanstaltningerne, som leverandøren foreskriver. Ifølge nuværende erfaringer er langt hovedparten af eksponeringsscenarierne for industrielle anvendelser udarbejdet med støtte af værktøjet ECETOC-TRA¹. Med det udgangspunkt og med en reference til drøftelser og anbefalinger fra ECHA's Stakeholder Exchange Network on Exposure Scenarios (ENES) 2. møde, kan der opstilles tre hovedpunkter A, B og C, som i tilknytning til en generel forberedelse, bidrager til at sikre, at anvendelserne er dækket.



Den generelle forberedelse – skab et overblik:

1. Tag udgangspunkt i det sæt af use descriptorer, som Fecc (den europæiske brancheforening for distributører), har defineret som relevante for distributører. Kortlæg egne anvendelser og arbejdsprocesser (PROC'er) op imod dette sæt use descriptorer.
2. Skab overblik over egne anvendelsesforhold og risikostyrende foranstaltninger.
3. Identificer nøglepersoner, og træn internt personale, som skal gennemføre disse overensstemmelsescheck.

¹ ECETOC-TRA: ECETOC Targeted Risk Assessment tool er et værktøj, som anvendes til estimering af eksponering for miljø og mennesker (arbejdsrelateret- privat eller som forbruger) samt vurdering af risiko ved anvendelse af kemiske stoffer. <http://www.ecetoc.org/tra>

Efter modtagelse af sikkerhedsdatablade med eksponeringsscenerier:

- A. Identificer relevant(e) ES
 - a. Udvælg i første række de ES, som dækker egne anvendelser, h.h.v. processer, baseret på oplysninger i ES-oversigtstabel og ES-titelsektioner.
- B. Check overensstemmelse for miljø
 - b. Fokuser på, om mængderne overholdes, og om der findes effektive risikostyrende foranstaltninger for miljø som angivet i ES (jf. konklusioner fra ENES2). Der vil som udgangspunkt primært være grund til at læse videre og fokusere på øvrige parametre for eksponeringsvurderingen, hvis anvendte mængder er højere eller foranstaltninger er anderledes (mindre effektive), så skalering eller eventuel downstream brugervurdering kan komme på tale. Mængdeangivelser er knyttet til eksponering og har som sådan ikke betydning for oplagring i lukket emballage alene.
- C. Check overensstemmelse for medarbejdere
 - c. Check for de enkelte arbejdsprocesser (PROC'er), om følgende standard-krav elementer /begrænsninger er defineret og som minimum overholdes:
 - i. Varighed af arbejdstid
 - ii. Stofkoncentration/-form/-støv/-damptryk
 - iii. Udendørs -/Indendørs aktivitet & rumventilation
 - iv. Lokal udsug
 - v. Personlige værnemidler.

PROC'erne rummer i sig selv en indikation på, hvor lukket/åben en proces er.

Ofte kan for eksempel anvendelse af personlige værnemidler være koblet med et behov for medarbejderuddannelse.

Afslutningsvis må overensstemmelsescheck dokumenteres.

Kravelementerne kan eventuelt indarbejdes i arbejdspladsbrugsanvisninger.

Hvis checket ikke umiddelbart viser overensstemmelse med modtagne ES, kan du gøre følgende:

- Skalere for at checke/viser at anvendelsesforholdene ligger inden for rammerne af ES, selvom de er lidt anderledes end beskrevet i ES.
- PROC hierarki kan i nogle tilfælde give mulighed for dækning af en PROC, som ikke eksplicit er nævnt i ES.

- Leverandørdialog om afklaring og tilføjelse af manglende anvendelse/andre anvendelsesforhold eller risikostyrende foranstaltninger.
- Ændre egen proces/anvendelsesforhold/foranstaltninger så disse stemmer overens med ES.
- Lave egen kemikaliesikkerhedsvurdering for en manglende anvendelse/andre anvendelsesforhold og risikostyrende foranstaltninger.
- Undersøge om de(t) relevante stof(er) kan fås via alternativ leverandør.
- Substituere til et andet stof.

Anbefalinger til kommunikation:

Af sikkerhedsdatablade med eksponeringsscenerier ud i forsyningskæden og til kunderne, for eksempel når samme stof købes fra flere forskellige producenter.

Kommunikationsopgaven fra distributørens leverandører til distributørens kunder kan varetages på flere måder:

1. Kopi af producentens udvidede sikkerhedsdatablad (ext-SDS) sendes videre ud i forsyningskæden af distributøren.
2. Informationen i producentens ext-SDS overføres af distributøren til distributørens IT-system. Distributøren sender producentens information, men overført til eget ext-SDS format, videre ud i forsyningskæden.
3. Distributøren hjemkøber samme stof fra flere kilder (fra flere producenter = REACH-registrarer). Distributøren vælger at konsolidere informationerne fra producenternes ext-SDS til ét ext-SDS, som distributøren opretter i sit IT-system og sender videre ud i forsyningskæden.

Hvilke valg, der træffes, vil afhænge af de konkrete forhold

Eksempelvis kan model 3 være relevant, hvis distributøren hjemkøber samme stof fra flere producenter og oplagrer stoffet i samme lagertank før aftapning. Hjemkøber distributøren et stof i lukket emballage fra flere producenter og anvender batchnummerstyring, kan model 1 eller 2 være relevant.

Hjemkøber distributøren et stof fra én producent alene, kan model 1 eller 2 være relevant.

Der kan også være tale om kundespecifik kommunikation, hvor den enkelte kunde ikke modtager producentens samlede information (SDS og alle vedhæftede ES), men kun SDS vedhæftet de udvalgte ES, som er relevante for kunden.

Konsolidering af eksponeringsscenerier

Ved konsolidering af ext-SDS fra flere producenter af samme stof, kan distributøren sammenligne og matche informationerne fra hver producent og;

- a) Checke stof ID/ klassificering for at sikre, at det er samme stof med samme farebeskrivelse.
 - Afklar med producenterne en eventuel forskel, og hvad det betyder for ES.
 - Forløb og resultat dokumenteres.
- b) Checke om de dækkede anvendelser ("use") i ES er ens.
 - Hvis en producent leverer ES, som dækker en given, relevant anvendelse ("use"), mens en anden ikke har medtaget dette, kan den anden producent kontaktes for at afklare om udeladelse er gjort med vilje af valide årsager. Dette use kan medtages/udelades i den konsoliderede version afhængig af dialogens resultat.
 - Forløb og resultat dokumenteres.
- c) Checke om anvendelsesforhold og risikostyrende foranstaltninger for hver anvendelse ("use") er ens i ES.
 - Hvis der er forskel, kan de mest velegnede sæt af anvendelsesforhold og risikostyrende foranstaltninger medtages i det konsoliderede ES, som udgangspunkt. Hvis de mest velegnede sæt af anvendelsesforhold og & risikostyrende foranstaltninger ikke samtidig er dem, som giver den laveste eksponering (er mest stringente) er det nødvendigt at;
 - i. Checke, at de foretrukne anvendelsesforhold og risikostyrende foranstaltninger giver sikker anvendelse, selvom de er mindre stringente i forhold til, hvad en anden producent angiver.
 - ii. Informere producenter om modtagelse af divergerende oplysninger for samme stof og anvendelse ("use"), med henblik på, at producenterne harmoniserer deres ES.
 - iii. Sikre at check og leverandørdialog gennemføres af kompetent person.
 - Forløb og resultat dokumenteres.

Kilder

Kilder som indeholder information om kommunikation ud i forsyningskæden
(NB! listen er ikke udtømmende):

- ECHA "Guidance for downstream users" 2013 version
http://echa.europa.eu/documents/10162/13634/du_en.pdf

Kilder som indeholder information vedrørende overensstemmelsescheck
(NB! Listen er ikke udtømmende):

- ECHA "Guidance for downstream users". 2013 version
http://echa.europa.eu/documents/10162/13634/du_en.pdf
- ECHA "How downstream users can handle exposure scenarios"
Practical guide 13, Version 1, June 2012
http://echa.europa.eu/documents/10162/13655/du_practical_guide_13_en.pdf
- Fecc " Mapping of uses of the chemical distribution sector http://www.fecc.org/fecc/images/stories/downloads/SHE/2011/110817_uses%20as%20distributor.pdf
- Cefic, Ducc, Concawe, Fecc "Messages to communicate in the supply chain on extended SDS for substances II", Final version 13 July 2011 http://www.cefic.org/Documents/IndustrySupport/Cefic%20communication%20on%20extSDS_130711.pdf
- Guidance on information requirements and chemical safety assessment
Chapter R.12: Use descriptor system, version 2, March 2010 http://echa.europa.eu/documents/10162/13632/information_requirements_r12_en.pdf
- Generelt om ECHA ENES netværk
<http://echa.europa.eu/en/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>
- Om ECHA ENES2 konklusioner http://echa.europa.eu/documents/10162/13587/conclusion_day2_andreas.pdf

en del af...

**DANSK
ERHVERV**

 **Kemi & Life Science**
– en del af løsningen